

Forum för talare

November/December 2004

Frans Johansson

Medicieffekten

Kreativitet och innovationsförmåga

Hur kan man skapa kreativitet och innovationsförmåga, dessa svår-fångade fenomen?

I varje fall kan man få en analys av hur de uppstår, och en rad stimulerande exempel på hur de ser ut. Frans Johanssons nya bok *The Medici Effect: Breakthrough insights at the Intersection of Ideas, Concepts, and Culture* (Harvard Business School Press). Boken har svept som en stormvind genom den internationella managementlitteraturen, på samma sätt som *Da Vincikoden* gjort inom spänningslitteraturen.

Frans Johansson

Varm förespråkare för Medicieffekten, en modern renässans för innovationsförmåga och kreativitet genom korsbefruktning av olika kunskapsområden.

[För mer information om Frans Johansson - klicka här.](#)

” Drop what you’re doing and read it.”
Gil Amelio, fd VD of Apple

En renässans för Renässansen?

Lika lite som *Da Vincikoden* handlar om Renässansen under 1400-talet, lika lite gör Medicieffekten det. Johansson behandlar i högsta grad nutid i sin bok, och beskriver något han kallar “Intersection” eller “Skärningspunkt” – ett ställe där olika idéer och koncept kombineras i en explosion av nyskapande innovationer. Precis analogt med det som hände under familjen Medicis mecenatsverksamhet i Florens, där de främsta inom konst och vetenskap fick möjlighet till en korsbefruktning som resulterade i en av Europas mest nyskapande eror.

Forum för talare

November/December 2004

Frans Johansson

Vår egen renässans

Frans Johansson menar att förhållandena för att skapa en ny renässans har aldrig varit bättre än nu. I århundraden har nydanande innovationer ofta gjorts inom olika domäner eller inom specifika kulturer. Men just nu håller detta förhållande snabbt på att förändras.

Tre starka krafter påverkar våra möjligheter för att bryta mark och skapa nya produkter, tjänster, vetenskapliga upptäckter, politiska idéer och andra kreativa alster:

- Folk rör sig mer mellan olika kulturer
- Vetenskap och teknik konvergerar, smälter samman
- Datorkraft och global kommunikation ökar kraftigt

Hur man förändrar världen

Dessa tre drivkrafter innebär nya regler för de som vill förändra världen. De personer eller företag som fokuserar på en specifik kultur, eller bara arbetar inom ett specifikt område, kommer att tappa mark. Idag är det viktigare att kunna bryta ner barriärer mellan olika discipliner och kulturer, än att vara expert inom ett särskilt område.

” *Creativity often consists of merely turning up what is already there. Did you know that right and left shoes were thought up only a little more than a century ago?* ”

Bernice Fitz-Gibbon

Varför? Därför att när vi kombinerar idéer mellan olika discipliner eller kulturer, kan vi skapa en exponentiell ökning av nya banbrytande innovationer. Det gäller att kombinera tankar som redan är tänkta. De som tar vara på denna ”Mediciefekt” kommer att vara de som förändrar världen. Vad är det då som krävs?

1. Bryt barriärer och använd nya vinklar

Marcus Samuelsson var bara 24 år när han blev en stjärnkock, och gjorde Aquavit i New York till en banbrytande restaurang. Vad låg bakom hans framgång och

Forum för talare

November/December 2004

Frans Johansson

kan vi lära oss något från det? Absolut. Genom att bryta ned våra barriärer mellan olika kulturer och discipliner, kan vi koppla samman koncept som till synes verkar vitt skilda från varandra.

Marcus bryter ny mark genom att skickligt kombinera olika matlagningskoncept, ingredienser och lagringstekniker från matkulturer världen runt. Han kan associera koncept och ideer från väldigt olika fält eller kulturer – resultatet talar för sig självt.

2. Kombinera discipliner, kulturer och koncept

Matematikern Richard Garfield revolutionerade spelvärlden, och skapade en helt ny industri genom att kombinera två helt olika områden: sällskapsspel och samlarprodukter. Resultatet blev kortspelet Magic.

När företaget Wizards of the Coast lanserade Magic tjänade detta företag med sju anställda 200 000 dollar första året. Året därpå tjänade de över 40 miljoner dollar. Idag finns det mer än sex miljoner Magicspelare i över 50 länder och det arrangeras årligen över 100 000 professionella spelturneringar. Spelets unika kombination bröt helt ny mark – och genom att följa liknande principer ökar du, eller ditt företag, chansen att skapa lika banbrytande innovationer.

3. Utveckla ditt risktänkande

Richard Branson startade flygbolaget Virgin Airlines efter att ha ringt ett telefonsamtal för att kolla marknaden. Mer behövde han inte eftersom han kände sig tillräckligt säker på sin sak, och sex månader senare tog han emot bokningar av fligheter mellan New York och London. Tiotusentals människor kände till mer om flygplan, flygbolag och resevärlden än Branson – men ingen av dem tog samma risk.

” *A hunch is creativity trying to tell you something* ”
Frank Capra

Branson såg en länk mellan hur han ledde sitt existerande

Forum för talare

November/December 2004

Frans Johansson

musikbolag, och hur han skulle bygga sitt flygbolag (perfekt kundservice). Men han hade också modet att fullfölja sitt koncept. Genom att utveckla vårt sätt att tänka på och vår bedömning av risker, kan vi lättare förstå vad som står på spel vid Skärningspunkten (tips: ofta inte så mycket som du först tror) - och våga satsa på tankar som först verkar udda.

4. Bryt dig ur ditt nätverk

Ingenjören Eric Bonabeau fick, nästan av misstag, för sig att det fanns en koppling mellan hur myror letar efter mat, och hur meddelanden sänds över telenäten runt om i världen. Men hans företag, France Telecom, gav honom inte tillräckligt med frihet att fullfölja sina tankegångar, så han lämnade dem och flyttade till Santa Fe Institutet.

Bonabeaus tankar ledde till att helt nytt fält skapades: swarm intelligence. Idag används swarm intelligence för att lösa vitt skilda problem, t.ex. för att leta efter terrorister i Afghanistan, effektivisera fabriksarbete och – just det – för att optimera telekommeddelanden. För att kunna fullfölja banbrytande idéer måste vi som individer och företag ibland bryta oss loss ifrån vårt etablerade nätverk. Det kan röra sig om en spin-off, en ny division eller ett nytt jobb.

5. Planera även för misslyckanden för att lyckas

Läkaren Deborah Prothrow-Stith trodde att hon skulle kunna använda metoder från sjukvården för att minska våldet i Boston under 1980-talet. Hon såg kopplingen mellan dessa två fält tydligt en tidig januarimorgon, och beslutade sig för att utforska denna skärningspunkt.

” *An essential part of creativity is not being afraid to fail* ”
Edwin Land

Hon lyckades ... men inte utan att först haft en lång rad misslyckanden. Hennes erfarenhet är typisk för dem som framgångsrikt förändrar världen. Om vi vill lyckas med något banbrytande, måste vi vara beredda på misslyckanden. Faktum är att vi till och med måste planera för dem.

Forum för talare

November/December 2004

Frans Johansson

6. Skapa och fullfölj många idéer

Håkan Lans är en av världens mest framgångsrika uppfinnare. Han kombinerar koncept från vitt skilda fält för att skapa nya idéer och produkter som exempelvis färgchipet för datorer, ett världsledande navigationssystemet och dator-musen. Men hur har han lyckats – vad är hans hemlighet?

” *Since we live in an age of innovation, a practical education must prepare a man for work that does not yet exist and cannot yet be clearly defined*”

Peter Drucker

Nyckeln till att bli framgångsrikt med sitt nydanande ligger i att tänka ut och realisera många olika uppslag. Framgångsrika innovationer är starkast korrelerade till många innovations-försök. Skärningspunkten mellan olika fält och kulturer leder till en exponentiell ökning av nya idéer. Genom att fånga denna idéexplosion har vi en mycket bättre chans att förändra världen – och den borde vi ta.

Exemplen stimulerar

Frans Johanssons föredrag är, liksom hans bok *The Medici Effect*, fyllda med spännande historier från olika verksamhetsfält och kulturer. Från mannen som skapade det skrivna Cherokeespråket, till teamet som löste Enigmakoden under andra världskriget. För dessa och många andra exempel, läggs de underliggande principerna kraftfullt ut, hela tiden med en stark, teoretisk bas.

Kan du lära dig något av rockmusik, insektsbeteende, internationella affärsmetoder och meteoritnedslag? Det får du aldrig veta om du inte ger dig möjligheten att höra vad Frans Johansson har att berätta om Skärningspunkten. Men om du gör det, kanske även du kommer att finna en idé som förändrar världen.

” *Bold and original*”

Tom Freston, fd VD MTV Networks, numera co-President Viacom